

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนแอประโยชน์และปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ สามารถนำมาประมวลผลสรุปตามวัตถุประสงค์ต่างๆได้ ดังต่อไปนี้

- 7.1 ตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์
- 7.2 ความอ่อนแอประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์
- 7.3 ความเชื่อมโยงของพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนแอประโยชน์กับแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการของขั้วดวงรวง (2550) และปัจจัยนอกเหนือที่มีผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนแอประโยชน์แบบไทย
- 7.4 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความอ่อนแอประโยชน์ให้แก่พื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์
- 7.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนแอประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ได้นำแนวคิดปัจจัยของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยมาศึกษา เพื่อหาข้อพิสูจน์ความเชื่อมโยงของแนวคิดกับพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนแอประโยชน์ และหาปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ที่จะส่งเสริมการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนแอประโยชน์ในบริบทของประเทศไทย การศึกษาได้ค้นคว้าจากผลก่อนเพื่อมุ่งไปหาสาเหตุ โดยเริ่มด้วยการศึกษาค้นหาพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีคุณสมบัติที่ต้องการคือมีการใช้งานพื้นที่อย่างอ่อนแอประโยชน์ก่อน หลังจากนั้นจึงค้นคว้าหาสาเหตุที่ทำให้เกิดการใช้งานอย่างอ่อนแอประโยชน์ หาเหตุผลที่เชื่อมโยงกับคุณสมบัติของพื้นที่ว่างสาธารณะแบบไทย 5 ประการของขั้วดวงรวง อติโพธิ์ (2550) และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

7.1 ตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์

นิยามของพื้นที่ว่างสาธารณะในการศึกษานี้ คือพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมสาธารณะ ผู้คนสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ทำกิจกรรมได้โดยตัดเทียมกัน ผู้วิจัยจึงนำแผนที่ที่แสดงพื้นที่ว่างในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ จากที่ได้ลงสำรวจระบุบริเวณที่ทุกคนสามารถเข้ามาใช้งานได้อย่างเท่าเทียมกัน มาซ้อนทับกับแผนที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินของรัฐ เพื่อให้ได้ขอบเขตบริเวณของพื้นที่ว่างสาธารณะตามนิยามของงานวิจัย

ตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์นั้นกระจายตัวอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่ศึกษา มีทั้งที่เกาะตัวอยู่ตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา ริมคูคลอง ตามถนนสายหลักรองในพื้นที่ พื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุง

รัตนโกสินทร์ค่อนข้างมีการกระจายทั่วบริเวณ โดยจะหนาแน่นมากที่สุดบริเวณพื้นที่ตอนกลางที่เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมต่างๆของพื้นที่ แต่ในบริเวณที่ถัดเข้ามาจากแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ 200 ถึง 500 เมตร จะมีพื้นที่ว่างสาธารณะในสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับบริเวณอื่นๆ เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ส่วนมากเป็นสถานที่ที่มีการกำหนดขอบเขตในการใช้งาน เช่น สถานที่ราชการ พระบรมมหาราชวัง ซึ่งทำให้พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถเข้าใช้งานได้ตามค่านิยม ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถนับเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะได้

7.2 ความอ่อนแอประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์

การศึกษาความอ่อนแอประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นการศึกษาองค์ประกอบ 3 ประการที่เป็นตัวชี้วัดความอ่อนแอประโยชน์ของพื้นที่ คือ ความหลากหลายของคน ความหลากหลายของกิจกรรม และความหลากหลายของเวลา เพื่อศึกษาวิเคราะห์หาพื้นที่ที่มีความอ่อนแอประโยชน์น้อยแตกต่างกัน เพื่อนำมาศึกษาหาคุณลักษณะของพื้นที่และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานของพื้นที่ว่างสาธารณะ โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์ และวิธีการถ่ายภาพจับเวลา (time-lapse photography)

สรุปผลการวิเคราะห์ความอ่อนแอประโยชน์ของคน กิจกรรม เวลา ของพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนแอประโยชน์ส่วนใหญ่นั้นมีตำแหน่งที่ตั้งที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์พบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนแอประโยชน์มากที่สุดจะกระจายตัวอยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาและพื้นที่ต่อเนื่องที่มีบริเวณอยู่ใกล้แม่น้ำ ซึ่งได้แก่ ย่านสนามหลวงและพื้นที่เชื่อมต่อ ย่านท่าช้าง ย่านท่าพระจันทร์ ย่านชอยรามนุตรี ย่านท่าเตียน สวนนาคราภิรมย์ ย่านสวนสันติชัยปราการ และบริเวณย่านใกล้เคียงกับพระแม่ธรณีบีบมวยผม รองลงมาคือพื้นที่ว่างสาธารณะที่อยู่ถัดเข้ามาภายในพื้นที่บริเวณหลังแนวคลองหลอดที่มีลักษณะเป็นบาทวิถีตรอกซอย อาทิเช่น บริเวณตรอกชอกชอกชวยบริเวณศาลเจ้าพ่อเสือ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของทฤษฎีที่กล่าวถึงที่ตั้งการเป็นจุดดึงดูดของพื้นที่ ซึ่งพบว่าพื้นที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้แม่น้ำเจ้าพระยาได้รับอิทธิพลจากกิจกรรมที่อยู่ริมแม่น้ำ อาทิ การเปลี่ยนถ่ายการสัญจรบริเวณท่าเรือ ย่านการค้าสำคัญต่างๆริมแม่น้ำ เช่น ย่านท่าช้าง ท่าพระจันทร์ ที่มีคนจะผูกติดอยู่กับกิจกรรมการสัญจรระหว่างบกกับน้ำ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะเกิดกิจกรรมการใช้งาน สร้างความอ่อนแอประโยชน์แก่พื้นที่ว่างสาธารณะและพื้นที่โดยรอบได้เป็นอย่างดี ปัจจัยต่อมาที่มีผลคือปัจจัยด้านภูมิทัศน์และนันทนาการ พื้นที่ว่างสาธารณะที่ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ติดริมน้ำจะมีภูมิทัศน์ที่สวยงามดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งาน ซึ่งก็รวมถึงการมีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ เช่นเดียวกับที่ Whyte(1980: 47) กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของน้ำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพื้นที่ว่างสาธารณะ ความสำคัญของน้ำอยู่ที่การมองเห็นและความรู้สึกที่ได้รับจากน้ำ พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนแอประโยชน์สูงจึงมักจะตั้งอยู่ในบริเวณที่อยู่ริมน้ำหรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบ

แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไปในทุกพื้นที่ เพราะพื้นที่บางแห่งที่มีความอเนกประโยชน์สูงก็อยู่ถัดเข้ามา จากริมน้ำจนไม่สามารถมองเห็น หรือรับรู้ถึงองค์ประกอบของน้ำได้ เช่น สนามหลวง ขอยรามนุตรี แต่พื้นที่ดังกล่าวก็ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำในทางอ้อม ในการสัญจรผ่านไปสู่ น้ำ และกิจกรรมต่างๆ เช่นกัน

จากการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ทั้งหมดในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ สามารถแบ่งประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะตามหน้าที่ใช้สอยได้ 4 ประเภท คือ ลาน บาทวิถี พื้นที่ปิดล้อม และสวน ซึ่งสามารถสรุปผลสำรวจเพื่อบันทึกความอเนกประโยชน์จากหลากหลายของคน กิจกรรมและเวลา ในวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ จากการจัดประเภทพื้นที่ว่างสาธารณะตามลักษณะหน้าที่ใช้สอยพบว่า พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถี หรือ "ตรอกซอย" เป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานอย่างอเนกประโยชน์มากที่สุดในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ จากพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ทั้งหมด 16 แห่ง มีพื้นที่ว่างสาธารณะถึง 10 แห่งที่เป็นพื้นที่ประเภทบาทวิถี หรือตรอกซอย อาทิเช่น ขอยรามนุตรี ตรอกซอยบริเวณศาลเจ้าพ่อเสือ ตรอกซอยบริเวณหลังวัดราชันดดา เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพเป็นแนวยาว กิจกรรมการใช้งานพื้นที่จะเกิดบนบาทวิถี ตรอกซอยต่างๆ ซึ่งมีทั้งริมถนนสายหลัก ถนนสายรอง และตรอกซอยในชุมชนต่างๆ โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ว่างสาธารณะเพื่อการสัญจร ซึ่งมักจะมีรูปร่างและขนาดที่ไม่แน่นอน ใช้เพื่อการสัญจรทำหน้าที่เชื่อมต่อพื้นที่อื่นๆ เข้าด้วยกัน เป็นพื้นที่ว่างสาธารณะให้แก่ชุมชนหรือย่านนั้นๆ ภายในพื้นที่ส่วนมากจะมีร่มเงาจาก ต้นไม้ มวลอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณด้านข้างของพื้นที่ ร่องลงมาคือ พื้นที่ว่างสาธารณะ ประเภทสวนสาธารณะและพื้นที่ริมน้ำ ได้แก่ สวนสันติชัยปราการและท่าเตียน สวนนาคราภิรมย์ พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทพื้นที่ที่มีมวลอาคารปิดล้อม ได้แก่ ย่านท่าพระจันทร์ และย่านท่าช้าง ลำดับสุดท้าย คือพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานที่ว่าง ได้แก่ สนามหลวงและพื้นที่เชื่อมต่อ ซึ่งพื้นที่ว่างสาธารณะที่ศึกษานั้นพบว่ากลุ่มพื้นที่ว่างสาธารณะที่รองรับกิจกรรมในระดับเมือง จะมีค่าคะแนนความอเนกประโยชน์ที่มากกว่าพื้นที่ว่างสาธารณะในระดับชุมชนมาก เนื่องด้วยบริบทของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่และมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกกว่าพื้นที่ในระดับชุมชน จำนวนของผู้คนที่เข้ามาใช้งานพื้นที่จึงมีเป็นจำนวนมาก

จากการศึกษาความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะผู้วิจัยพบลักษณะขององค์ประกอบของความหลากหลายของคน เวลา และกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

จากการสำรวจองค์ประกอบด้านความหลากหลายของเวลาพบลักษณะร่วมของช่วงเวลาในการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะดังนี้ พื้นที่ว่างสาธารณะบางแห่งจะมีการใช้งานหนาแน่นในช่วงวันทำงาน ซึ่งจะแปรผันไปตามกลุ่มผู้เข้ามาใช้งานพื้นที่ เช่น ข้าวราดการ ซึ่งจะหยุดในวันสุดสัปดาห์ แต่พื้นที่ว่างสาธารณะบางแห่งที่มีการใช้งานจากกลุ่มคนที่หลากหลายจะมีการใช้งานที่หนาแน่นทั้งในวันธรรมดาและวันสุดสัปดาห์ ที่ในวันธรรมดามีการใช้งานจากนักศึกษา ข้าวราดการ ผู้สัญจรผ่าน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ วันสุดสัปดาห์จะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มเติมเข้ามาสร้างความคึกคักให้แก่พื้นที่

พบลักษณะร่วมของกลุ่มคนที่พบในพื้นที่ศึกษา คือกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะมีหลากหลายทั้ง เพศ วัย และสถานะ จากการสำรวจในวันธรรมดาบริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะส่วนมากพบกลุ่มผู้ใช้งานในช่วงอายุวัยรุ่น วัยหนุ่มสาว และวัยผู้ใหญ่ โดยในวันสุดสัปดาห์จะพบวัยเด็กและวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมาในพื้นที่ ด้านลักษณะของผู้คนในพื้นที่สามารถพบเห็นได้หลากหลายทั้งคนที่เดินผ่านไปมา คนที่มา

จับจ่ายใช้สอย และคนที่มาขายสินค้าและบริการ สถานะของผู้คนในพื้นที่สามารถพบเห็นได้หลากหลายตั้งแต่ นักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัท ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ความหลากหลายของกิจกรรม ลักษณะร่วมที่พบในพื้นที่ศึกษาได้แก่ กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมการเปลี่ยนจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร กิจกรรมจุดหมายปลายทาง กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การจับจ่ายซื้อของ ตลาด ร้านค้า การรับประทานอาหารเครื่องดื่ม และกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ นั่งมอง นั่งพักชั่วคราว ยืนคุย จับกลุ่มคุยกัน พบปะสังสรรค์ กิจกรรมการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะตามตรอกซอกซอย ดิถุกรรมถนนที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นไทย ที่พบในพื้นที่ศึกษาอย่างชัดเจนคือ กิจกรรมการซื้ออาหารจากหาบเร่แผงลอยริมทาง ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นนิสัยง่าย ๆสบาย ๆของคนไทย ที่ผูกติดกับการกินอยู่ตลอดเวลา ซึ่งนอกจากอุปนิสัยที่ผูกติดกับการกินแล้ว ก็ยังพบกรณีที่ต้องซื้ออาหารจากร้านค้ารถเข็น แผงลอย ด้วยความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจของผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ประกอบกัน จนเกิดกิจกรรมที่พบในการสำรวจ นอกจากนั้นยังพบกิจกรรมการจับจองพื้นที่ว่างสาธารณะของคนเดินเท้า ที่ส่วนมากพบการหยุดยืนอยู่ในจุดที่มีตำแหน่งของป้ายรถโดยสารประจำทาง และมีบางส่วนกระจายตัวไปตามร่มไม้ และพื้นที่เชื่อมต่อที่มีเส้นทางข้ามไปสู่พื้นที่สำคัญอื่นๆโดยรอบของพื้นที่ มีการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะเป็นเส้นทางสัญจร เพื่อสัญจรผ่านพื้นที่โดยเฉพาะในบริเวณจุดที่มีป้ายรถโดยสารประจำทางและท่าเรือ

7.3 ความเชื่อมโยงของพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์กับแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการของขวัญสุวรรณ อติโพธิ(2550) และปัจจัยนอกเหนือที่มีผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทย

ทั้งนี้ขวัญสุวรรณ อติโพธิได้เคยอธิบายคุณภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีของไทยไว้ว่า“นอกจากจะต้องเป็นพื้นที่ขนาดเล็กที่มีชั้นเชิง หรือเป็นชุดของพื้นที่ที่เชื่อมไหลต่อเนื่องกันแล้ว จะต้องเอื้อให้เกิดการนั่งพักผ่อนวงคุยกันได้ภายใต้ร่มเงาที่ดี โดยมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ ทั้งยังต้องมีกิจกรรมการกินหรือมีอาหารและเครื่องดื่มขายที่บริเวณข้างเคียงอีกด้วย” (อ้างโดยไชศรี ภักดีสุขเจริญ, 2551) ปัจจัยทั้ง 5 ล้วนส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ประสบความสำเร็จมีการใช้งานอย่างอเนกประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เกิดจากการสรุปความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาพื้นที่ต่างๆในประเทศไทยมาเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่มีการวิจัยที่ได้ศึกษาเฉพาะลงไปรายละเอียดของแนวความคิดนี้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นความน่าสนใจที่จะนำแนวคิดนี้มาศึกษากับย่านกรุงรัตนโกสินทร์ถึงลักษณะหลายประการที่สอดคล้องของแนวความคิดนี้

จากแนวคิดของขวัญสุวรรณ งานวิจัยนี้ได้ทำการพิสูจน์ทฤษฎี ศึกษาหาความเชื่อมโยงของปัจจัยจากแนวคิดข้างต้นและพบว่าแนวคิดปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการนั้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ สามารถสรุปการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

จากการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะทั้งหมด พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการตามแนวคิดปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย จากพื้นที่ว่างสาธารณะทั้งหมด 25 แห่งมีจำนวน 12 แห่งที่มีคุณสมบัติครบตามแนวคิด และมีจำนวน 13 แห่งที่มีคุณสมบัติไม่ครบ ซึ่งมีสัดส่วนของพื้นที่ที่เป็น 50 เปอร์เซ็นต์ต่อ 50 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ว่างสาธารณะนอกประโชนทั้งหมดที่ศึกษา องค์ประกอบที่ขาดไปส่วนใหญ่นั้นคือ ปัจจัยการมีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ รองลงมาคือปัจจัยด้านพื้นที่ที่เอื้อต่อการนั่งพักผ่อน สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 5 ประการนั้นมีผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความนอกประโชนไม่ทั้งหมดโดยเฉพาะปัจจัยด้านอายุรรมน้ำและการมีที่นั่ง

ดังนั้นแนวคิดของขวัญสุวรรณอาจไม่ได้เชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะทุกประเภทเสมอไป โดยพบว่าเมื่อนำความนอกประโชนมาทับซ้อนบนตารางสรุปผลการศึกษาความเชื่อมโยงของพื้นที่ว่างนอกประโชนกับแนวคิดปัจจัย 5 ประการแล้ว พบว่าความหลากหลายของคน เวลา และกิจกรรมมีลักษณะสัมพันธ์เฉพาะกับปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยพื้นที่ขนาดเล็ก ปัจจัยการมีร่มเงา และปัจจัยการกิน พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีปัจจัยดังกล่าวจะมีโอกาสมีความหลากหลายสูงมากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีปัจจัยที่กล่าวข้างต้น ซึ่งผลที่ได้ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณระฟ้า พรหมประวัติ(2550) ในข้อค้นพบด้านปัจจัยการมีร่มเงา การค้าขายอาหารเครื่องดื่ม และการเป็นพื้นที่ขนาดเล็กที่มีผลต่อความนิยมของพื้นที่ ซึ่งปัจจัย 3 ประการข้างต้นตรงกับผลที่ได้ในงานวิจัยนี้เช่นเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในปัจจัยที่ยังไม่ได้มีการศึกษาในงานวิจัยของปราณระฟ้า คือ ปัจจัยด้านพื้นที่ที่เอื้อต่อการนั่งพักผ่อน และปัจจัยด้านความผูกพันกับน้ำ เพื่อให้มีข้อมูลของคุณลักษณะของพื้นที่สาธารณะแบบไทยอย่างเป็นระบบครบทั้ง 5 ประการ โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงของพื้นที่ว่างสาธารณะนอกประโชนกับปัจจัยทางกายภาพที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการ ได้ดังนี้

7.3.1 ขนาดเล็กที่มีชั้นมีเชิง

พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความนอกประโชนแบบไทยที่ดีควรเป็นพื้นที่ขนาดเล็กที่มีชั้นมีเชิง และมีลำดับศักดิ์ คือไม่ได้มีรูปแบบที่สามารถมองเห็นพื้นที่ว่างทั้งหมดได้ภายในคราวเดียว

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยขนาดเล็กที่มีชั้นมีเชิง เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะนอกประโชน โดยพบว่าพื้นที่ที่มีความนอกประโชนทุกพื้นที่ มีสิ่งตรงตามปัจจัยในข้อนี้ จากการศึกษพบว่าสัดส่วนที่ทำให้เกิดการโอบล้อมในพื้นที่ว่างสาธารณะ จะทำให้ผู้คนรู้สึกว่ามีจุดอ้างอิงตัวตนจากระนาบหรือเพดานที่เกิดจากบริบทในพื้นที่ว่างสาธารณะ เช่น ต้นไม้ แนวเสา หลังคา ที่ผู้คนมักจะไปทำกิจกรรมจับจองพื้นที่ในบริเวณที่มีพื้นที่ในลักษณะที่ถูกโอบล้อมมากกว่าลานโล่งที่ไม่มีอะไรอ้างอิงตำแหน่งได้เลย ซึ่งพื้นที่ว่างขนาดเล็กนั้นเอื้อต่อการเกิดตำแหน่งอ้างอิงได้มากกว่าพื้นที่ขนาดใหญ่ ผู้คนจึงนิยมเข้ามาใช้งานในพื้นที่เหล่านี้ นอกจากปัจจัยในด้านกายภาพแล้ว ยังพบว่าการเป็นชั้นเชิงของพื้นที่เล็กๆต่อเนื่องกันมีมุมมองจากอีกพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง ที่ทำให้เกิดการเห็นแสงเงา เห็นมุมมองที่แตกต่างกัน ดึงดูดให้เกิดการเดินทางที่เชื่อมต่อจากพื้นที่เล็กๆ ที่ค่อยๆเปิดออกไปสู่พื้นที่ว่างสาธารณะในระดับเมือง ทำให้เกิดทั้งความประทับใจและความประหลาดใจในเชิงปรากฏการณ์นิยม ทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีปัจจัยนี้มีความนอกประโชนจากการเข้ามาใช้งานของผู้คน

และจากการศึกษาพบว่าการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนโยนเป็นพื้นที่ขนาดเล็กในลักษณะแบบตรอกซอยเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่ในลักษณะของลานไม่ได้ตอบสนองการใช้งานพื้นที่ในรูปแบบบริบทในประเทศไทย พื้นที่ที่มีลักษณะเล็กไม่ว่าจะมีรูปทรง แนวยาว จัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือ คางหมู ต่างก็มีการใช้งานมากกว่าพื้นที่ว่างสาธารณะในลักษณะลานโล่งขนาดใหญ่ เนื่องด้วยพื้นที่ที่มีขนาดเล็กโอกาสในการเกิดร่มเงาจะมากกว่าพื้นที่ลานโล่งขนาดใหญ่ ซึ่งช่วยลดอุณหภูมิจากร่มเงา และสร้างจุดอ้างอิงจากการโอบล้อมของบริบทในพื้นที่ สัดส่วนของพื้นที่นั้นก็แตกต่างกันไป เช่น ซอยที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ รูปแบบการโอบล้อมและร่มเงาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จะขึ้นอยู่กับความสูงของอาคาร ความสูงของต้นไม้ ระยะเวลาถนนหรือลานและขนาดของพุ่มไม้ในพื้นที่ จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยในข้อนี้มีความสอดคล้องกับการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนโยนในย่านกรุงรัตนโกสินทร์

ปัจจัยดังกล่าวสามารถใช้ได้กับพื้นที่ว่างสาธารณะทุกประเภทในพื้นที่ศึกษา แม้แต่พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลาน เนื่องจากการสำรวจพบพื้นที่บริเวณริมขอบของลานที่มีการปลูกต้นไม้ หรือตั้งเต็นท์ไว้ ทำให้บริเวณดังกล่าวแต่ถ้ามองลงในรายละเอียดของพื้นที่ จะพบพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็กที่เกาะตัวอยู่บริเวณริมขอบของตัวพื้นที่ลานว่าง อันเกิดมาจากแนวของต้นไม้โดยรอบลาน ที่สร้างให้เกิดพื้นที่ว่างในความคิด ซึ่งแนวของต้นไม้คือตัวแบ่งพื้นที่ทางเดินโดยรอบออกให้มีสัดส่วนที่เล็กลงกว่าพื้นที่ตัวลาน ทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานเกิดพื้นที่เป็น 2 ลักษณะดังที่กล่าวมา เมื่อบริเวณริมขอบของลานเกิดร่มเงาจะมีการใช้งานพื้นที่ของผู้คน แต่หากพื้นที่บริเวณริมขอบมีสัดส่วนของวัตถุที่ทำให้เกิดจุดอ้างอิงและร่มเงาที่ไม่ดีพอ เช่น ระยะเวลาการปลูกต้นไม้ห่างกันจนระยะของพุ่มไม้ไม่สามารถเกิดร่มเงาได้อย่างเหมาะสม ก็จะไม่เกิดความอ่อนโยนขึ้นแก่พื้นที่

แต่ปัจจัยดังกล่าวจะเกิดความไม่เชื่อมโยงกับพื้นที่ในกรณีที่มีเงื่อนไขของปัจจัยดึงดูดของพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบปัจจัยนอกเหนือที่มี คือ ป้ายรถประจำทาง ที่ทำให้แม้พื้นที่ว่างสาธารณะจะมีขนาดใหญ่และไม่มีชั้นเชิงของพื้นที่เลย ก็ยังสามารถดึงดูดผู้คนเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ว่างสาธารณะระดับเมือง หากมีปัจจัยนอกเหนือดังกล่าวแล้วขนาดใหญ่หรือเล็กอาจไม่มีความสำคัญในการดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่ แต่ถ้ามีปัจจัยขนาดเล็กเสริมในพื้นที่ที่ไม่ได้มีปัจจัยนอกเหนือที่กล่าวมาแล้ว ก็จะทำให้พื้นที่มีค่าความอ่อนโยนที่มากขึ้นเช่นเดียวกับผลในงานวิจัย รวมถึงพบว่าปัจจัยข้อนี้ใช้ได้เฉพาะกับพื้นที่ว่างสาธารณะในระดับชุมชนเป็นหลัก ในพื้นที่ว่างสาธารณะระดับเมือง แม้พื้นที่จะมีขนาดใหญ่ก็ยังคงเกิดการใช้งานในหลายช่วงเวลาของวัน

จากงานวิจัยพบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่จะประสบความสำเร็จในพื้นที่บริบทประเทศไทยนั้น มีลักษณะรูปแบบเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากแนวทางของสากลนิยม เช่น ลานโล่งขนาดใหญ่ พลาซากลางแจ้ง แต่ลักษณะกลับเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็ก ซึ่งอาจจะมีการเชื่อมต่อกันจนกลายเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีขนาดใหญ่ได้ แต่ลักษณะของพื้นที่ว่างแบบไทยดังกล่าวก็อาจไม่สามารถตอบสนองกิจกรรมการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะในบางอย่างได้ เช่น ลานอ่อนโยนประสงค์ที่ต้องการผู้คนจำนวนมาก โดยต้องการให้สามารถมองเห็นกิจกรรมในพื้นที่ได้ทั้งหมด เช่น ลานสำหรับการจัดกิจกรรมทางการเมือง นักออกแบบควรคำนึงถึงความต้องการในการใช้งานพื้นที่เป็นหลัก ว่าพื้นที่นั้นสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองการใช้งานในรูปแบบใด ซึ่งคงปฏิเสธ

ไม่ได้หากพื้นที่นั้นต้องการออกแบบมาเพื่อเป็นลานสาธารณะที่เป็นสื่อแสดงคามยิ่งใหญ่ หรือต้องการจัดกิจกรรมที่เปิดโล่ง จุคนได้มาก สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล พื้นที่ว่างสาธารณะนั้นคงต้องยอมรับ หากสร้างพื้นที่ในรูปแบบของลานโล่งขนาดใหญ่แล้วจะมีการใช้งานแค่ในบางช่วงเวลา เช่น ช่วงเวลาเย็นของวัน แต่หากต้องการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์มีการใช้งานตลอดทั้งวัน ก็ไม่ควรมองข้ามปัจจัยที่เหมาะสมกับการใช้งานในบริบทของประเทศไทย การออกแบบที่เหมาะสมจะช่วยสร้างชีวิตให้แก่พื้นที่ว่างสาธารณะได้

7.3.2 ร่มเงาที่ดี

มีร่มเงาที่ดี เช่น พื้นที่ใต้ต้นไม้ ใต้เพิงพัก ชายคา ซอกอาคาร ฯลฯ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการมีร่มเงาที่ดี เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ โดยพบว่าปัจจัยด้านร่มเงาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการเกิดความอเนกประโยชน์แก่พื้นที่ศึกษา ทำให้ผู้คนในเมืองร้อน เช่น ประเทศไทย นิยมการใช้งานพื้นที่ในร่มเงาเพื่อลดความร้อนจากสภาพแวดล้อมกลางแจ้ง ซึ่งตรงกับทฤษฎีสถาเวรนำเสนอที่กล่าวถึงการลดอุณหภูมิจากต้นไม้ ร่มเงาต่างๆ กิจกรรมการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะจึงหนาแน่นในบริเวณที่มีปัจจัยสอดคล้องกับแนวคิดของขั้วอุสรวง ซึ่งส่งผลให้ผู้คนสามารถใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะได้นานมากขึ้น

ปัจจัยดังกล่าวสามารถใช้ได้กับพื้นที่ว่างสาธารณะทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถี สวนสาธารณะ พื้นที่ที่มีมวลอาคารปิดล้อมและลานที่ว่าง หากพื้นที่ว่างสาธารณะมีสัดส่วนที่สามารถเกิดร่มเงาได้ ไม่ว่าจะมรุปร่างหรือรูปทรงแบบใดก็ตาม การมีร่มเงาในพื้นที่นั้นจะทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะมีการใช้งานอย่างอเนกประโยชน์ ซึ่งจากการศึกษาก็พบว่าการใช้งานในพื้นที่ส่วนมากจะเกิดในบริเวณที่เป็นตรอก ซอยหรือบาทวิถีที่ได้รับร่มเงาครอบคลุมในพื้นที่ โดยพบว่าหากพื้นที่ใดขาดปัจจัยในข้อนี้ไปในช่วงเวลา ก็จะทำให้คะแนนค่าอเนกประโยชน์ลดน้อยลงกว่าพื้นที่ที่มีร่มเงาใช้งานได้หลายช่วงเวลา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของปัจจัยดังกล่าวกับการใช้งานอย่างอเนกประโยชน์ จึงสรุปผลการศึกษาได้ว่าปัจจัยในข้อนี้มีความเชื่อมโยงกับการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ตามแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการ

รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะที่เป็นที่นิยม มีการใช้งานพื้นที่อยู่อย่างหลากหลายช่วงเวลา หลากกิจกรรม หลายประเภทผู้ใช้งาน เรียกได้ว่าเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ จากการศึกษาก็สามารถสรุปผลได้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถีเป็นพื้นที่ที่มีความอเนกประโยชน์มากที่สุด เนื่องจากมีบริบทของพื้นที่ที่เอื้อต่อการใช้งานตลอดทั้งวัน จากการมีร่มเงาของพื้นที่ รองลงมาคือพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทพื้นที่ที่ปิดล้อม ซึ่งก็มีปัจจัยที่ทำให้เกิดความอเนกประโยชน์คล้ายคลึงกับประเภทบาทวิถีในเรื่องของร่มเงาที่ได้รับการอาคารที่ปิดล้อมพื้นที่ รวมถึงต้นไม้และวัสดุกันแดดต่างๆ สุดท้ายคือ พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานที่มีความอเนกประโยชน์นั้นเกิดจากการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะในบริเวณโดยรอบของลานที่ได้รับร่มเงาจากต้นไม้

แต่ปัจจัยข้อนี้อาจไม่เชื่อมโยงกับความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะ ในกรณีพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นรองรับการใช้งานในระดับเมือง เพราะแม้พื้นที่ที่ไม่มีร่มเงาก็ยังเกิดการใช้งานในหลายช่วงเวลาของวัน ซึ่งจากการศึกษานั้นพบกิจกรรมที่ไม่หลากหลายมากนักในรูปแบบของการสัญจรผ่านพื้นที่เป็นหลัก

7.3.3 นั่งพื้นได้

สามารถนั่งพื้นได้ กล่าวคือ มีวัสดุและสัดส่วนพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับนั่งล้อมวงคุยกัน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการนั่งพื้นได้ เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ จากผลการสำรวจนั้นแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีที่นั่งทำให้คนสามารถใช้งานพื้นที่ได้ยาวนานยิ่งขึ้น เกิดกิจกรรมการนั่งพูดคุย มองผู้คนได้นานขึ้น เมื่อในพื้นที่ที่มีผู้คนมากก็จะดึงดูดกิจกรรมเข้ามาในพื้นที่ และเมื่อกิจกรรมหนาแน่นขึ้นยิ่งก็จะดึงดูดผู้คนให้เข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นอีก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีเศรษฐกิจ ปัจจัยของพื้นที่ที่นั่งนี้สอดคล้องกับแนวความคิดทางตะวันตกของ Whyte (1980) ที่ได้ศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะและเสนอเหตุผลที่คนมาใช้พื้นที่ว่างสาธารณะจำนวนมากว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สนับสนุน โดยเน้นในปัจจัยที่นั่งที่มีความสำคัญที่สุด สำหรับบริบทในประเทศไทย คนไทยบางส่วนมีค่านิยมในการนั่งพื้นในพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีเก้าอี้ นั่งไว้ให้บริการทั้งยังมีบริเวณที่สามารถนั่งพื้นได้ ซึ่งโดยส่วนมากจะไม่ได้มีที่นั่งพื้นโดยตรงแต่นั่งบนพื้นที่ที่มีระดับขึ้นมาแต่สามารถนั่งล้อมวงคุยกัน หรือนั่งขัดสมาธิได้ เช่น ฐานปูนขนาดใหญ่ ซึ่งจะทำให้พื้นที่ที่มีความอเนกประโยชน์เพิ่มขึ้นจากระยะเวลาในการใช้งานที่ยาวนานขึ้นของผู้คน

ปัจจัยดังกล่าวสามารถใช้ได้กับพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือประเภทลานที่ว่าง พบว่าหากพื้นที่ที่มีบริเวณที่สามารถนั่งได้ประกอบกับมีร่มเงา พื้นที่บริเวณนั้นจะเป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็พบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะหลายแห่งที่มีค่าคะแนนความอเนกประโยชน์สูงไม่มีที่นั่งในพื้นที่ โดยกิจกรรมหลักของพื้นที่ว่างสาธารณะเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขาย และการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร ในขณะที่พื้นที่ที่ไม่ได้มีกิจกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน ปัจจัยของที่นั่งมีผลอย่างมากต่อความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ จากการพบว่าพื้นที่ที่มีปัจจัยข้อนี้ไม่มีทั้งค่าความอเนกประโยชน์ทั้งมากและน้อยแตกต่างกัน ทำให้ความเชื่อมโยงของปัจจัยดังกล่าวไม่ชัดเจนนัก แต่เกินกว่าครึ่งของจำนวนพื้นที่ว่างสาธารณะที่สามารถนั่งพื้นได้เป็นพื้นที่ที่มีความอเนกประโยชน์สูง จึงสรุปได้ว่าปัจจัยดังกล่าวอาจจะไม่ได้เชื่อมโยงโดยตรงกับความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ แต่ปัจจัยดังกล่าวสามารถเป็นเสริมให้พื้นที่เกิดความอเนกประโยชน์ได้เช่นเดียวกัน

แต่พบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ประเภทบาทวิถีบางแห่งไม่มีปัจจัยการมีที่นั่งนี้ เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่ของพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถีเป็นการสัญจรผ่านเป็นหลัก แต่ในผลการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทนี้หากพื้นที่ใดมีปัจจัยข้อนี้ก็จะมีค่าคะแนนความอเนกประโยชน์มากขึ้นกว่าพื้นที่ที่ไม่มีปัจจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีที่นั่งทำให้ผู้คนสามารถใช้งานพื้นที่ได้ยาวนานยิ่งขึ้น สรุปได้ว่าปัจจัยในข้อนี้มีความสอดคล้องกับการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในกรณีนี้

พื้นที่ไม่ได้มีปัจจัยดึงดูดอื่นๆเข้ามาแทนที่ หากมีก็จะช่วยเสริมให้เกิดความอเนกประโยชน์เพิ่มเติมในกรณีที่มีปัจจัยที่สำคัญข้ออื่นแล้ว อย่างเช่นปัจจัยด้านร่มเงา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการศึกษา

7.3.4 ผูกติดกับการกิน

การผูกติดกับการกิน หรือมีของขายในบริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะอาหารและเครื่องดื่มต่างๆ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการผูกติดกับการกิน เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ โดยพบว่าอาหารการกินเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่ได้มาก จากการศึกษาที่พบว่าบริเวณที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการกินจะสามารถดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่ได้มาก โดยเฉพาะ 3 ช่วงเวลาในการรับประทานอาหาร เข้า กลางวัน และเย็น แต่ในช่วงเวลาอื่นๆของวัน อาหารไม่ได้เป็นปัจจัยที่ดึงดูดผู้คนในเข้ามาในพื้นที่มากนัก แต่นับเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความอเนกประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งก็สอดคล้องกับทฤษฎีทางตะวันตกเช่นที่ Whyte (1980) ได้ศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะและเสนอเหตุผลที่คนมาใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ โดยเน้นในปัจจัยที่กล่าวถึง อาหารเครื่องดื่ม โดยส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษากิจกรรมเกี่ยวกับอาหารจะเป็นร้านค้าในลักษณะของแผงลอย และรถเข็น สินค้าเพื่อการบริโภคที่พบ ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม ขายนมผลไม้ต่างๆ ที่เป็นนิยมของผู้คนที่เข้ามาใช้งานพื้นที่ และยังมีร้านค้าในรูปแบบของอาคารถาวรที่เปิดเป็นร้านอาหาร ร้านโชว์ห่วย ร้านขายของชำ เพื่อรองรับกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งก็เป็นตัวดึงดูดคนในเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่เป็นอย่างดี

จึงสรุปผลการศึกษาได้ว่าปัจจัยในข้อนี้มีความเชื่อมโยงกับการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ทุกประเภทในพื้นที่ศึกษา โดยพบว่ากิจกรรมการกินในลักษณะของแผงลอย รถเข็น อันเป็นเศรษฐกิจนอกระบบที่ Lennard and Lennard (1995) กล่าวไว้ถึงชีวิตทางสังคมมักเกิดขึ้นในร้านค้า เช่น ร้านขายของชำ ร้านค้าที่คนต้องการในชีวิตประจำวันปกติและร้านค้าที่ให้บริการที่คนใช้บ่อย ในประเทศไทยร้านค้าแผงลอย รถเข็นริมทาง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นนิสัยง่าย ๆสบายๆของคนไทย ที่ผูกติดกับการกินอยู่ตลอดเวลา รวมถึงเป็นผลมาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจของผู้มีรายได้น้อยที่ต้องเลือกรับประทานอาหารจากร้านค้าริมทาง ปัจจัยดังกล่าวเป็นสิ่งที่จะสามารถดึงดูดผู้คนได้มากในการเข้ามาใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ

แต่พบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ประเภทลานที่ว่างและสวนสาธารณะบางแห่งไม่มีปัจจัยในข้อนี้ ในกรณีที่พื้นที่ว่างสาธารณะมีเงาของพื้นที่ที่หามนำอาหารเข้าไปขาย จะทำให้มีการให้บริการเกี่ยวกับอาหารเพียงด้านหน้าทางเข้า หรือบริเวณพื้นที่โดยรอบ จึงทำให้ปัจจัยข้อนี้ไม่ส่งผลต่อการใช้งานพื้นที่ที่มีเงาดังกล่าว และพบว่าในพื้นที่ที่ไม่มีเงาเช่นนี้ปัจจัยการผูกติดกับการกินนั้นมีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนสาธารณะทุกประเภท จากการศึกษายังพบว่านอกเหนือจากปัจจัยด้านการผูกติดกับอาหารการกิน ปัจจัยด้านกิจกรรมการจับจ่ายใช้สอยสินค้าก็เป็นตัวดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่ได้เป็นอย่างมากในช่วงเวลาอื่นๆของวัน

7.3.5 อยุรมน้ำ

การอยุรมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการอยุรมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ โดยพบว่าน้ำเป็นปัจจัยที่มีหลายมิติที่ช่วยดึงดูดผู้คนในเข้ามาใช้งานพื้นที่ ทั้งจากการเป็นเส้นทางทางสัญจร การเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรทั้งทางน้ำและบก การสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ รวมไปถึงการสร้างสภาวะน่าสบายให้แก่พื้นที่ จึงทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้งานในพื้นที่รู้สึกสบายตัว สามารถใช้งานพื้นที่ได้ยาวนานยิ่งขึ้น

ปัจจัยดังกล่าวสามารถใช้ได้กับพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนสาธารณะและพื้นที่ปิดล้อมที่ส่วนใหญ่มีปัจจัยตรงตามในข้อนี้ พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนมักจะมีองค์ประกอบของน้ำอยู่ในพื้นที่ โดยพบว่าหากอยู่ติดบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำจะมีค่าคะแนนความอเนกประโยชน์มากกว่าพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนอื่นๆ ส่วนใหญ่ ในขณะที่พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานโล่ง ที่เป็นสนามหญ้าจะไม่มีการใช้งานพื้นที่ในช่วงเวลาที่หลากหลายเท่ากับพื้นที่ว่างประเภทบาทวิถีและพื้นที่ว่างสาธารณะริมน้ำ

แต่พบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ประเภทบาทวิถีและลานที่ว่าง นั้นส่วนใหญ่ไม่ได้มีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ แต่จะมีน้ำอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ว่างสาธารณะ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งไม่สามารถมองเห็นหรือรับรู้ได้จากภายในพื้นที่ แต่พื้นที่ก็ยังได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำในด้านการสัญจรผ่านเข้าออกจากพื้นที่เพื่อไปเปลี่ยนถ่ายการสัญจร ซึ่งส่งผลให้มีผู้คนจำนวนมากเดินทางผ่านเข้าออกภายในพื้นที่ เช่น ในบริเวณสนามหลวง ซอยรามบุตรี แต่ในขณะที่เดียวกันพื้นที่ว่างสาธารณะบางแห่ง เช่น บริเวณลานคนเมือง แทบไม่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยการมีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่เลย ทำให้สรุปได้ว่าปัจจัยที่ผูกพันกับน้ำหรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ ไม่ใช่ปัจจัยหลักสำหรับพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานและบาทวิถี แต่เป็นปัจจัยเสริมที่จะช่วยดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่ กล่าวคือเป็นปัจจัยการอยุรมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่เป็นปัจจัยรองที่ต้องมีปัจจัยหลักที่จะสร้างความอเนกประโยชน์ เช่น ปัจจัยด้านร่มเงาที่ดีก่อน ปัจจัยในข้อนี้จึงจะสามารถดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะได้

7.3.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดินนอกเหนือจากปัจจัยทางกายภาพที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการ

ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ จากการลงสำรวจพื้นที่ว่างสาธารณะยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเลือกเข้ามาใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของคน อาทิเช่น ตำแหน่งของจุดสัญจร เช่น ท่าเรือ ป้ายรถโดยสารประจำทาง และบริบททางประวัติศาสตร์ ความเป็นถิ่นที่

1.) ปัจจัยนอกเหนือด้านตำแหน่งของจุดสัญจร

ปัจจัยด้านตำแหน่งของจุดสัญจรพบจากผู้คนที่มักใช้เส้นทางการสัญจรเชื่อมจากตำแหน่งของจุดสัญจรไปยังพื้นที่อื่นๆ หรือเข้ามาในพื้นที่ ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะทั้งในการเดินทางเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่โดยตรง และการสัญจรผ่านพื้นที่ที่เป็นทางอ้อม ซึ่งการมีตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะที่อยู่ใกล้จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร เช่น ป้ายรถประจำทาง ท่าเรือ จะทำให้มีการเดินทางเข้ามาในพื้นที่ได้อย่างสะดวก และการที่ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ว่างสาธารณะอยู่ในจุดที่มีการสัญจรผ่านไปสู่อีกพื้นที่สำคัญต่างๆ อาทิเช่น วัด สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา ย่านการค้าต่างๆ หากพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นอยู่ในตำแหน่งที่เป็นเส้นทางที่มีการสัญจรผ่านไปสู่อีกพื้นที่สำคัญนั้นๆ จะเกิดการสัญจรผ่านของผู้คน ซึ่งมีผลที่จะเกิดการแวะพักหรือสัญจรผ่านในพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นๆ ปัจจัยในการเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรของพื้นที่สาธารณะทำให้เกิดการเชื่อมต่อเดินทางเข้ามาได้อย่างสะดวก จากบริบทของประเทศไทยที่เป็นเมืองร้อน หากตำแหน่งที่จะเดินทางเข้าสู่พื้นที่ที่อยู่ไกล ผู้คนมักจะเลี่ยงที่จะเดินทางมาสู่อีกพื้นที่ ดังนั้นการมีตำแหน่งของจุดเปลี่ยนการสัญจรที่สะดวกแก่การเดินทางเข้าสู่พื้นที่ว่างสาธารณะ จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่ต่างไปจากปัจจัยอื่นๆ

จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนถ่ายการสัญจรทั้งระหว่างทางน้ำและทางบก ทำให้มีผู้เข้ามาใช้งานพื้นที่เป็นจำนวนมากตลอดทั้งวัน ซึ่งส่งผลให้พื้นที่เกิดกิจกรรมต่างๆ ตามมาดึงดูดผู้คนเข้าสู่พื้นที่ พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรส่วนใหญ่ถึงเป็นพื้นที่ที่มีความอเนกประโยชน์

จากปัจจัยที่พบดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ตรงกับทฤษฎีจากทางตะวันตก สะท้อนให้เห็นว่าทฤษฎีทางตะวันตกนั้นในภาพใหญ่นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ว่างสาธารณะในประเทศไทยได้ โดยอาจจะมีความแตกต่างลงในรายละเอียด เช่น ระยะเวลาการเดินทางเท้าในประเทศไทยที่มีระยะทางสั้นกว่าในตะวันตกเนื่องด้วยสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น การกำหนดตำแหน่งที่จะสามารถสัญจรเข้าสู่พื้นที่ว่างสาธารณะจึงมีความสำคัญในการสร้างความอเนกประโยชน์ของพื้นที่

2.) ปัจจัยนอกเหนือด้านบริบททางประวัติศาสตร์ ความเป็นถิ่นที่

นอกเหนือจากคุณสมบัติของขัวญสรวง ความรู้สึกประทับใจในเชิงปรากฏการณ์นิยม ก็ยังเป็นสิ่งที่มีผลในการดึงดูดผู้คนเข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะ เนื่องจากบรรยากาศและเอกลักษณ์ที่เกิดจากประวัติศาสตร์ที่สั่งสมมานาน จนทำให้พื้นที่เกิดบริบทที่มีเสน่ห์เฉพาะตัว ที่ทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้งานพื้นที่รับรู้และรู้สึกถึงพื้นที่ว่างสาธารณะแห่งนี้ได้ สิ่งที่พบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะส่งผลให้เกิดความอเนกประโยชน์ในพื้นที่ย่านกรุงรัตนโกสินทร์ คือการมีบริบททางประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นร่องรอยความเป็นมาของพื้นที่ เช่น การสามารถมองเห็นหรืออยู่ใกล้อาคาร พื้นที่ที่มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ เช่น วัด ที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนาน จึงมีการเข้ามาใช้งานในพื้นที่ว่างสาธารณะเป็นจำนวนมาก ทั้งจากการสัญจรเพื่อเข้ามาทำกิจกรรมที่วัด หรือย่านต่างๆที่มีการเกิดขึ้นโดยรอบพื้นที่ของวัด อันมีผลมาจากความผูกพันของคนไทยที่มีต่อวัดมาอย่างยาวนาน การตั้งบ้านเรือนชุมชนจึงมักอยู่ในบริเวณโดยรอบของวัด ที่ส่งผลให้ในปัจจุบันย่านต่างๆที่มีชีวิตชีวา มีความเป็นมาที่ยาวนานยังอยู่ในบริเวณของวัดสำคัญๆต่างๆในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมกันสำหรับการใช้งานในพื้นที่ของผู้คน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์นิยมที่เสริมเข้ามาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทำให้สรุปได้ว่าปัจจัยตามแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการของขัวญสรวง อติโพธิ(2550) นั้นมีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างสาธารณะในระดับชุมชน แต่ในพื้นที่ว่างสาธารณะระดับเมืองนั้นปัจจัยดังกล่าวอาจไม่สามารถเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าหากไม่มีปัจจัยนั้นแล้ว พื้นที่ว่างสาธารณะจะไม่เกิดความอเนกประโยชน์ เพราะในกรณีของพื้นที่ว่างสาธารณะระดับเมือง ด้วยบริบทของพื้นที่ที่มีปัจจัยด้านอื่นๆที่พบในการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านการเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร หรือตลอดจนปัจจัยของเอกลักษณ์เฉพาะจากบริบททางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ก็ส่งผลดึงดูดให้พื้นที่ว่างสาธารณะนั้นเกิดความอเนกประโยชน์ได้เช่นกัน แต่ในกรณีที่พื้นที่ว่างสาธารณะนั้นมีปัจจัยตามแนวคิดข้างต้น จากการศึกษาพบว่าปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวที่ช่วยส่งเสริมให้พื้นที่ว่างสาธารณะเกิดความอเนกประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านความหลากหลายของคน กิจกรรม และเวลาแก่พื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์

สรุปปัจจัยในการส่งเสริมความอเนกประโยชน์สำหรับพื้นที่ว่างสาธารณะ 4 ประเภท

จากการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทต่างๆ อันได้แก่ ลานที่ว่าง พื้นที่ปิดล้อม บาทวิถีและสวนสาธารณะ สามารถสรุปข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้พื้นที่ว่างสาธารณะในแต่ละประเภทมีความอเนกประโยชน์ได้ดังนี้

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานที่ว่าง

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานที่ว่างที่ดีควรมี

ลักษณะร่วม

- มีร่มเงาในบริเวณโดยรอบลาน ซึ่งจะทำให้พื้นที่ที่สามารถใช้งานได้หลากหลายเวลามากขึ้นในบริเวณดังกล่าว
- หากไม่ได้ต้องการพื้นที่ลานขนาดใหญ่เพื่อรองรับการใช้งานในระดับเมือง พื้นที่ลานควรมีขนาดที่เล็กหรือมีขนาดเหมาะสมที่จะทำให้เกิดร่มเงา
- พื้นที่ลานควรจัดพื้นที่สำหรับนั่ง โดยออกแบบให้บริเวณที่สามารถนั่งพื้นที่ได้มีร่มเงา
- ควรมีบริเวณที่สามารถมีกิจกรรมเกี่ยวกับการกินที่สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ได้ เช่น พื้นที่สำหรับร้านค้า แผงลอย รถเข็นขายของ

ลักษณะเงื่อนไขพิเศษ

- หากจะกำหนดตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทลานควรกำหนดให้เป็นเส้นทางสัญจรที่เชื่อมต่อไปสู่ย่านที่มีความสำคัญต่างๆ
- การออกแบบในพื้นที่อยู่ริมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่จะเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยดึงดูดคนเข้ามาในพื้นที่
- หากพื้นที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ และความเป็นถิ่นที่ช่วยดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งานพื้นที่ได้

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถี ทรอกชอย

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถี ทรอกชอยที่ดีควรมี

ลักษณะร่วม

- การออกแบบพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถีควรคำนึงถึงสัดส่วนของพื้นที่ที่จะทำให้เกิดร่มเงา ทำให้สามารถใช้ได้พื้นที่ได้เกือบตลอดทั้งวัน
- ควรมีบริเวณที่สามารถมีกิจกรรมเกี่ยวกับการกินที่สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ได้ เช่น พื้นที่สำหรับร้านค้า แผงลอย รถเข็นขายของ

ลักษณะเงื่อนไขพิเศษ

- ควรมีจุดสัญจรเชื่อมต่อกับพื้นที่ เช่น ป้ายรถประจำทาง ท่าเรือ ที่สะดวกอยู่ในระยะที่สัญจรด้วยเท้าที่เหมาะสม
- หากจะกำหนดตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถีควรกำหนดให้เป็นเส้นทางสัญจรที่เชื่อมต่อไปสู่ย่านที่มีความสำคัญต่างๆ
- การอยู่ใกล้หรืออยู่ในย่านการค้าสำคัญ ทำให้เกิดกิจกรรมในพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นๆ
- การอยู่ริมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่จะเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยดึงดูดคนเข้ามาในพื้นที่

- ควรออกแบบให้มีพื้นที่นั่งหรือนั่งพื้นได้ ต้องการให้ผู้คนใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ยาวนานมากขึ้น
- หากพื้นที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ และความเป็นถิ่นที่ช่วยดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งานพื้นที่ได้

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทพื้นที่ปิดล้อม

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทพื้นที่ปิดล้อมที่ดีควรมี

ลักษณะร่วม

- ควรออกแบบพื้นที่ให้มีสัดส่วนที่ส่งเสริมให้เกิดพื้นที่มีร่มเงา ซึ่งรวมถึงวัสดุกันแดดแบบถาวรและแบบชั่วคราวต่างๆ อาทิ กันสาด ชายคาของอาคาร ร่มและผ้าใบต่างๆ
- มีการออกแบบ จัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหารในพื้นที่ ทั้งร้านค้าถาวร รวมถึงแผงลอยรถเข็น
- การออกแบบให้อยูริมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ จะช่วยสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงาม ดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่

ลักษณะเงื่อนไขพิเศษ

- มีจุดสัญจรเชื่อมต่อไปสู่พื้นที่อื่นๆ
- การอยู่ใกล้สถานที่สำคัญ เช่น สถาบันการศึกษา สถานที่ราชการ วัด เป็นต้น จะทำให้พื้นที่มีความคึกคักจากกลุ่มคนที่สัญจรผ่านพื้นที่ เพื่อไปทำกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆข้างต้น
- มีจุดสัญจรเชื่อมต่อกับพื้นที่ เช่น ป้ายรถประจำทาง ท่าเรือ ที่สะดวกอยู่ในระยะที่สัญจรด้วยเท้าที่เหมาะสม
- ควรออกแบบให้มีพื้นที่นั่งหรือนั่งพื้นได้ ต้องการให้ผู้คนใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ยาวนานมากขึ้น
- หากพื้นที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ และความเป็นถิ่นที่ช่วยดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งานพื้นที่ได้

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนสาธารณะ

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวนสาธารณะที่ดีควรมี

ลักษณะร่วม

- ควรออกแบบพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทสวน ให้มีบริเวณที่มีร่มเงาสามารถใช้ได้เกือบตลอดทั้งวัน
- พื้นที่ลานควรจัดพื้นที่สำหรับนั่ง โดยออกแบบให้บริเวณที่สามารถนั่งพื้นได้มีร่มเงา
- ควรออกแบบให้พื้นที่มีบริเวณที่อยู่ริมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ จะช่วยสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงาม ดึงดูดผู้คนเข้ามาในพื้นที่

ลักษณะเงื่อนไขพิเศษ

- มีจุดสัญจรเชื่อมต่อกับพื้นที่ เช่น ป้ายรถประจำทาง ท่าเรือ ที่สะดวกอยู่ในระยะที่สัญจรด้วยเท้าที่เหมาะสม
- ควรมีบริเวณที่สามารถมีกิจกรรมเกี่ยวกับการกินที่สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ได้ เช่น พื้นที่สำหรับร้านค้า แผงลอย รถเข็นขายของ
- หากพื้นที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ และความเป็นถิ่นที่ช่วยดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งานพื้นที่ได้

7.4 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความอ่อนโยนให้แก่พื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์

การทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะมีความอ่อนโยนนั้นจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย ในการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์ หากต้องการพื้นที่ที่มีความอ่อนโยน โดยไม่ได้ต้องการพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมสำคัญในระดับประเทศในรูปแบบของลาน พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทบาทวิถี หรือตรอกซอย เป็นทางเลือกที่ดีในการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความเหมาะสมสำหรับการใช้งานในบริบทของประเทศไทย ที่ผู้คนสามารถเข้ามาใช้งานได้หลายช่วงเวลา

โดยควรมีปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะเรื่องของสภาวะน่าสบายที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการเกิดความอ่อนโยนแก่พื้นที่ในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะถึงการออกแบบหรือกำหนดตำแหน่งของพื้นที่ว่างสาธารณะดังต่อไปนี้

- 1.) มีการออกแบบที่สร้างสภาวะน่าสบายให้แก่ผู้เข้ามาใช้งานพื้นที่ เช่น มีสัดส่วนที่เอื้อให้เกิดร่มเงาในหลายช่วงเวลาของวัน
- 2.) มีสัดส่วนที่ทำให้เกิดการโอบล้อมของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ผู้คนรู้สึกว่ามีจุดอ้างอิงตัวตนจากระนาบหรือเพดานที่เกิดจากบริบทในพื้นที่ว่างสาธารณะ เช่น ต้นไม้ แนวเสา หลังคา เป็นต้น
- 3.) มีกิจกรรมที่สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้คน (enjoyment) เช่น การค้าขายอาหารและการจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ว่างสาธารณะหรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่
- 4.) พื้นที่ว่างสาธารณะควรมีพื้นที่ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานได้หลากหลาย เช่น การมีลานเวทีขนาดเล็กอยู่ตามมุมที่ปรับใช้เป็นที่นั่งล้อมวงได้
- 5.) การตั้งอุรุมน้ำหรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบของพื้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้พื้นที่ว่างสาธารณะมีสภาพอากาศที่มีสภาวะน่าสบายและมีบรรยากาศที่ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาใช้งานในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

- 6.) การมีตำแหน่งของจุดสัญจรที่สะดวกแก่การเข้าใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะในระยะเดินถึงได้เหมาะสม จะส่งเสริมให้พื้นที่เกิดกิจกรรมการใช้งานจากสัญจรผ่านของผู้คนที่จะดึงดูดกิจกรรมให้เข้ามาในพื้นที่
- 7.) การมีบริบทที่สะท้อนให้เห็นร่องรอยของประวัติศาสตร์ในพื้นที่ จะเป็นเป็นตัวสร้างเสน่ห์ดึงดูดผู้คนให้เข้ามาร่วมรับรู้ประสบการณ์จากการเข้ามาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นๆ
- 8.) ความเป็นถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของย่านต่างๆ เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดผู้คนให้เข้ามาในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก จากลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆได้ โดยนำแนวคิดปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ตีแบบไทยจากการศึกษามาปรับใช้กับการออกแบบพื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่อื่นๆในประเทศไทยได้

7.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในงานวิจัยพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์นี้เน้นการศึกษาในเชิงพฤติกรรมนิยมเป็นหลัก จึงยังไม่ได้มีการศึกษาลงลึกในเชิงปรากฏการณ์นิยมของพื้นที่ว่างสาธารณะ ตลอดจนการศึกษาลงรายละเอียดเฉพาะในพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็ก จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องที่กล่าวมานี้ รวมถึงการศึกษากรณีที่ดีในเมืองหลักแล้วยังไม่ได้ที่จะมีพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดใหญ่ในระดับเมือง พื้นที่ว่างสาธารณะนั้นควรมีบริบทเป็นเช่นไร จากสัณฐานของพื้นที่ที่มีความต้องการพื้นที่โล่งว่างขนาดใหญ่ เพื่อการเกิดกิจกรรมในระดับเมืองซึ่งอยู่ในบริบทของเมืองร้อน พื้นที่ดังกล่าวควรมีคุณสมบัติอะไรเพิ่มเติม หรือควรมีการออกแบบอย่างไรให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้คนในบริบทประเทศไทย

การศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในประเทศไทยนั้นอาจยังมีไม่มากนัก แต่ก็ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของผู้คนในประเทศไทย เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้คนในเมือง ซึ่งข้อมูลของงานวิจัยนี้จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในประเด็นหรือพื้นที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกันนี้ โดยเฉพาะประเด็นพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในบริบทประเทศไทย ที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมลงในรายละเอียดต่อไป